

SOLNA STAD

2015-10-06

Förstudie angående samordningsförbund, Solna och Sundbyberg

Bakgrund

Lagen om finansiell samordning (Finsam) har funnits sedan 1 januari 2004. Finsam innebär möjlighet för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommuner och landsting att gemensamt bedriva finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Samordningsförbunden är juridiskt självständiga myndigheter, vars uppgift är att göra denna slags samverkan möjlig. Idag ingår 240 kommuner i samordningsförbund.

Sundbyberg stad och Solna stad samverkar redan idag med Försäkringskassan, Arbetsförmedling och Stockholms läns landsting för att finna gemmensamma lösningar för individer med behov av rehabilitering för att uppnå egen försörjning. Finansiell samordning genom ett samordningsförbund ger de samverkande myndigheterna möjlighet att bygga mer strukturerade och hållbara samverkansformer. I välfärdsarbetet räcker inte alltid det traditionella samarbetet mellan huvudmännen, nya metoder kan behöva prövas, och inom ramen för ett samordningsförbund kan detta göras. Inrättande av samordningsförbund ger möjlighet till effektiv samverkan mellan myndigheter som i slutändan kan få positiv effekt för individens rehabilitering och möjlighet för att han/hon skall komma ut i arbetslivet/åter i arbetslivet.

Om förstudien

Innan arbetet med förstudien påbörjades har parterna, tjänstemän och politiker, träffats i olika konstellationer vid tre tillfällen under 2014-2015, för att diskutera frågan om samordningsförbund.

Syftet med förstudien är att ta fram underlag till de politiska nämnderna i Solna stad och Sundbyberg stad, avseende inriktningsbeslut om att ge tjänstemännen uppdrag att bilda ett gemensamt samordningsförbund eller inte.

Följande tjänstemän har deltagit i arbetet med förstudien:

Solveig Sandström, Sundbybergs stad

Jennie Enström, Solna stad

Barbro Hansson, Stockholms läns landsting

Ewy Lagnehag-Persson och Azar Arbabzadeh, Arbetsförmedlingen

Anna Holmström och Kjell-Åke Gårdh, Försäkringskassan

Arbetsgruppen har träffats vid två tillfällen under 2015, den 19 maj och 1 september. Förstudien har tagits fram genom att arbetsgruppen har besvarat ett antal frågor inom områdena

SOLNA STAD

2015-10-06

samordningsförbund och samverkan, målgrupper, uppföljning/utvärdering ekonomi och organisation. Sist i dokumentet finns tidplan för eventuellt bildande av samordningsförbund i Solna och Sundbyberg.

1. Samordningsförbund och samverkan

1.1 Vilken inställning till samordningsförbund bedöms medverkande parter ha?

Samtliga parter har en positiv inställning till att utveckla samverkan inom ramen för finansiell samverkan och samordningsförbund. Solna stad lyfter bland annat att erfarenhet från forskning visar på positiva effekter för individen vid samverkan. I Sundbyberg har frågan diskuterats i flera år bland tjänstemän och politiker. Stockholms läns landsting fattade 2008 ett principbeslut om att de ställer sig positiva till bildande av samordningsförbund inom hela Stockholms län. Både Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har uppdrag från regeringen att verka för bildande av samordningsförbund. Arbetsförmedlingen ser positivt på att utvecklingen går mot att arbeta tillsammans då det ger ett bättre stöd till individer som är aktuella hos flera aktörer. Försäkringskassan lyfter att samordningsförbund ger förutsättningar för en hållbar struktur för samverkan, forum för metodutveckling och framför allt ökade möjligheter att erbjuda individer ett sektorsövergripande stöd och insatser som inte är tillgängliga hos huvudmännen.

1.2 Framgångsfaktorer?

Samordningsförbund är en egen juridisk person, de som företräder parterna verkar på samordningsförbundets uppdrag. Det är därför viktigt att styrelsen och andra som är verksamma inom samordningsförbund, t.ex. representanter i beredningsgrupp, kan hantera sina dubbla roller och har samsyn. Arbetsgruppen är därför av uppfattningen att en god förankring och framtagande av en gemensam värdegrund är betydelsefullt för ett väl fungerande samordningsförbund.

1.3 Farhågor/risker?

Otillräcklig lokal förankring skulle kunna leda till bristande legitimitet, att samordningsförbundet blir en separat verksamhet istället för en del av helheten. En otillräcklig förankring kan även leda till bristande implementering, en projektkultur, där utvecklade metoder, arbetsätt och insatser inte tas till vara i ordinarie verksamhet. En farhåga är att den administrativa överbyggnaden blir så omfattande och byråkratisk att den tar fokus och resurser från insatser.

1.4 Vilka behöver samverka och varför?

Arbetsgruppen hade en allmän diskussion om samverkan som utgick från det faktiska villkoret att ingående parter har uppdrag att samverka. Struktur och förståelse för respektive huvudmans uppdrag ger förutsättningar för ökad effektivitet i det vardagliga samarbetet. Samtliga i arbetsgruppen ser behov av att utveckla och förenkla samverkan och att detta förutsätter att alla ingående parter prioriterar och avsätter resurser för att uppnå ett gemensamt mål. Samordningsförbund ger en enkel och flexibel struktur för lyckas med det.

SOLNA STAD

2015-10-06

De givna parterna vid bildande av samordningsförbund är de som finns representerade i arbetsgruppen. Avsiktsförklaring och förbundsordning överbryggas till viss del det personbundna i samverkan, men en lokal förankring är avgörande för att avsiktsförklaring och förbundsordning ska kunna omsättas i effektivt samarbete i vardagen. Den lokala förankringen behöver lyfta de vinster som samverkan ger, både på individnivå och för parterna och att det överenskomna samarbetet förutsätter att samtliga parter deltar.

I ett eventuellt framtida samordningsförbund är näringslivet en aktör som bör involveras, det finns många huvudkontor i både Sundbyberg och Solna. Befintliga samordningsförbund samverkar med näringslivet inom till exempel projekt inom ramen för europeiska socialfonden och sociala företag. Det förekommer redan idag samarbete mellan näringsliv och förvaltningar i de aktuella kommunerna kring vissa målgrupper, som utrikesfödda eller unga. Samarbete mellan samordningsförbund och arbetsgivningar¹ är ett annat exempel på samarbete med näringslivet. Samordningsförbund kan även samarbeta med det civila samhället², till exempel vid kartläggning och inventering av behov, men även vid genomförande av insatser. Brukare och brukarorganisationer, kommer att involveras vid kartläggning och inventering av målgruppens behov men även vid planering och uppföljning.

2. Målgrupper

2.1 Vilka är målgrupper för ett eventuellt framtida samordningsförbundet? Vilka är problemen idag för målgrupperna vad gäller insatser från det allmänna?

Sundbyberg ser långvarigt arbetslösa med komplex problematik med behov av rehabilitering som en målgrupp för ett framtida samordningsförbund. Dessa personer får inte jobb trots att det blivit vissa lättnader på arbetsmarknaden nu. Sundbyberg lyfter även det långsiktiga perspektivet, att vuxna är förebilder för barn, och att det därför är viktigt att vuxna får det stöd de behöver för att komma i arbete. Solna ser unga med komplex problematik, som står utanför samhället av olika anledningar, som en viktig målgrupp. Dessa unga har ibland en funktionsnedsättning, men ofta flera samvarierande svårigheter.

Landstinget ser främst personer med komplex problematik som målgrupp, t.ex. mångbesökare inom psykiatri som är arbetslösa och sjukskrivna, men även unga som varken arbetar eller studerar i kombination med komplex problematik hos individen.

¹ En arbetsgivarring är ett nätverk av företag som samarbetar i frågor som rör rehabilitering och omställning, för att förebygga ohälsa och inlåsning. Lästips <http://www.vinnova.se/upload/EPiStorePDF/vr-10-01.pdf> och <http://www.publikt.se/artikel/ringen-gav-livet-en-ny-inriktning-13142>

² Det civila samhället är ett samlingsbegrepp som inkluderar t.ex. nätverk, ideella föreningar och trosförbund, se <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/civila-samhallet/> och t.ex. <http://www.civos.se/>

SOLNA STAD

2015-10-06

Arbetsförmedlingen ser utifrån sin verksamhet och erfarenhet, att personer som trots insatser inom myndighetens ordinarie utbud inte kan etablera sig på reguljära arbetsmarknaden, som en målgrupp. Vidare framhåller Arbetsförmedlingen att det som sannolikt är viktigast är att inte sikta in sig på en alltför snäv målgrupp, att fokus på det komplexa istället ger bred ingång och en flexibilitet över tid.

Försäkringskassan ser gärna ett fokus på personer med komplex och/eller svårgräpbar problematik som utgångspunkt vid definition av målgrupp eftersom dessa personer ofta har omfattande samordningsbehov, och då det ofta är svårt att hitta rätt insatser till dessa individer inom ordinarie utbud. Försäkringskassan menar även att vi lever i ett snabbt föränderligt samhälle vilket kan innebära snabbt skiftande behov hos medborgarna vilket i sin tur ställer krav på flexibilitet hos ett framtida samordningsförbund.

Vi konstaterade att vi har en likartad syn på frågan om målgrupper, att fokus bör vara på personer som har behov av att parterna samverkar på ett bra sätt för att inte hamna mellan stolarna vid sin rehabilitering mot arbete, men även att samverkan ger förutsättningar för ett optimalt nyttjande av resurser. Vidare kom vi fram till att en alltför snäv avgränsning av målgrupp riskerar att låsa ett framtida samordningsförbunds möjlighet att möta upp växlande behov och att en vidare definition ger förutsättningar för variationer i fråga om lokala insatser. En första åtgärd för ett nystartat samordningsförbund är att kartlägga behov och målgrupper för de insatser som ska planeras.

3. Uppföljning/utvärdering

3.1 Vilka vinster skulle kunna uppnås genom finansiell samverkan inom samordningsförbund?

Finansiell samordning inom samordningsförbund skapar förutsättningar för helhetssyn som ger både samhällsnytta och individnytta genom samordning och optimering av resurser och insatser - när individen framgång når samhället framgång. Ett framtida samordningsförbund ska ha systempåverkan, inte enbart inrikta sig på projekt som tar slut. Effektiva samarbetsformer/arbetsätt ska implementeras i ingående parter ordinarie verksamhet och/eller övergå till strukturer för samarbete och insatser inom förbundet.

3.2 Hur skulle det dagliga arbetet inom ramen för samordningsförbund kunna se ut?

Det dagliga samarbetet på individnivå skulle kunna bygga på att parterna arbetar utifrån en gemensam handlingsplan tillsammans med individen, vilket ger ett mer effektivt samarbete och underlättar för den enskilde. Inom samordningsförbund kan över tid hållbara strukturer för samarbete skapas, som till exempel samverkansteam med koordinator. Befintliga forum för samverkan kan inlemmas i samordningsförbundet och därmed minska antalet skriftliga överenskommelser, styrgrupper med mera mellan parterna.

3.3 Vad gäller avseende uppföljning inom samordningsförbund?

Lagen kräver årsredovisning som ska vara beslutad av samordningsförbundets styrelse senast 31 mars. I underlaget för detta kommer åiterrapportering avseende insatser ingå. I

SOLNA STAD

2015-10-06

samordningsförbunds verksamhetsplanering ska det ingå en plan för löpande uppföljning av aktuella insatser. Samtliga parter i arbetsgruppen anser att insatser inom ett eventuellt framtida samordningsförbund ska ha tydliga uppföljningsbara mål. Struktur och resurser för uppföljning av mål och insatser behöver tas fram inför ett eventuellt bildande av samordningsförbund.

4. Organisation

4.1 Vilken organisation och styrning krävs för finansiell samordning genom samordningsförbund?

Samordningsförbund är en egen juridisk person som leds av en styrelse där varje förbundsmedlem är representerad. Politiker är representanter för kommuner och landsting medan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan representeras av tjänstemän. För att ett förbund ska kunna vara välfungerande och effektivt, och för att implementering ska kunna ske i ordinarie verksamhet, behöver förbundet ha en engagerad styrelse med mandat i respektive ordinarie organisation. Styrelseledamöterna behöver även ha förmåga att höja sig över sektoriserat tankesätt och se till de syften och motiv som ligger bakom den finansiella samordningen.

Förbundschefen verkställer styrelsens beslut och bereder ärenden till styrelsen. Det lokala förankringsarbetet är viktigt för legitimiteten för samordningsförbundet, det är därför viktigt att det finns ett bra samarbete mellan lokala samverkansgrupper och förbundschef.

Beredningsgruppen ingår inte i förbundets linjeorganisation utan gruppen utses av de samverkande parterna. Beredningsgruppen fungerar som en länk för att matcha insatser inom förbundet med de ordinarie verksamheterna. Beredningsgruppen är även ett stöd för förbundschefen vid förberedelser av förslag till styrelsen och förankring.

SOLNA STAD

2015-10-06

Arbetsgruppen ser att det är viktigt att undvika att den administrativa överbyggnaden blir för stor och tar för mycket resurser, fokus behöver vara på uppdraget. Behovet av administrativa funktioner är beroende av förbundets storlek men styrs även av nivån på förbundets budget. Utifrån att olika insatser och projekt kan innebära växlade behov är flexibilitet att föredra, tjänster kan köpas in och personal kan lånas in från huvudmännen. Kommunallagen styr budgetredovisning (löpande ekonomiarbete, löneredovisning, fakturering med mera). Denna tjänst kan till exempel köpas in från en kommun. Samarbeten kan även ske med andra samordningsförbund, till exempel vid ESF projekt eftersom detta inbegriper omfattande administrativt arbete. När ett förbund har varit igång med verksamhet ett tag kan vid behov en processtödare anställas för att som hålla ihop insatser och projekt.

4.2 Har samordningsförbundet anställd personal som arbetar i projektet (d.v.s. som projektmedarbetare)?

Arbetsgruppen anser att det är att föredra att ha så lite fast personal som möjligt till att börja med. En förbundschef behöver anställas och ekonom kan hyras in (se till exempel Samordningsförbundet Södra Roslagen). Vid behov av ytterligare personal ska dessa i första hand rekryteras/lånas in från ingående parter för att stärka implementering och bron mellan hemorganisationerna och förbundet. Se även avsnitt 4.1.

5. Ekonomi

5.1 Vilken årlig budget bedöms behövas för att kunna driva ett samordningsförbund (allmänna omkostnader)?

Fasta utgifter för ett samordningsförbund är lön till förbundschef och kostnader för lokaler (säte). Samordningsförbund ersätter även ordförande, vice ordförande, ledamöter, ersättare och revisorer. Därutöver tillkommer kostnader för till exempel utbildning, kommunikation, hemsida och ekonomiadministration. Ett nystartat samordningsförbund inleder verksamheten med att bygga upp strukturer, under det första året behövs därför mindre medel jämfört med ett etablerat förbund, behovet av medel ökar successivt när insatser kommer igång. Budget för första året i ett förbund som skulle omfatta Solna och Sundbyberg estimeras till 3-4 miljoner kronor.

5.2 Hur finansieras samordningsförbundet?

Fördelningen mellan parterna regleras i lagstiftningen: 50 % staten, 25 % kommunerna (gemensamt) och 25 % landstinget. Det är vanligt att kommuner utgår från befolkningen i åldern 16-64 år. Stockholms läns landsting har i flera år följt samma fördelningsnorm: Befolkningen i åldern 16-64 år viktat med ohälsotalet. 2016 inför staten en ny fördelningsmodell som är mer transparent än den nuvarande, mer information om modellen förväntas i oktober månad. Kortfattat bygger modellen på två delar, en fast tilldelning som är samma för alla samordningsförbund och en rörlig del som bygger på befolkning i åldern 16-64 år till 25 % och försörjningsmättet till 75 %.

SOLNA STAD

2015-10-06

Beräknad tidplan

Tidplanen utgår från att tjänstemännen får i uppdrag från politikerna i Solna stad och Sundbybergs stad om att ta fram underlag för beslut om bildande av samordningsförbund.

Oktober 2015

Arbetsgruppen ska ha färdigställt förstudien, underlag för beslut i kommunernas nämnder, kommunfullmäktige och kommunstyrelse.

November 2015 – januari 2016

Politiskt inriktningsbeslut i kommunerna om att ge tjänstemännen uppdrag att ta fram underlag, för beslut om bildande av samordningsförbund.

Januari 2016

Arbetsgruppen startar arbetet med underlag för beslut om bildande av samordningsförbund, avsiktsförklaring och förbundsordning. Kommunpolitikerna involveras i frågor som rör säte, beslutsordning och budget.

Maj 2016

Förslag avseende avsiktsförklaring och förbundsordning ska vara klart för att tidplanen ska hålla i förhållande till landstingets beslutsprocess.

Oktober/november 2016

Beslut enligt respektive parts struktur avseende avsiktsförklaring och förbundsordning.

Årsskiftet 2016/17

Samordningsförbund bildas ³

³ Ett samordningsförbund är startat när förbundsordningen är beslutad

2015-10-06